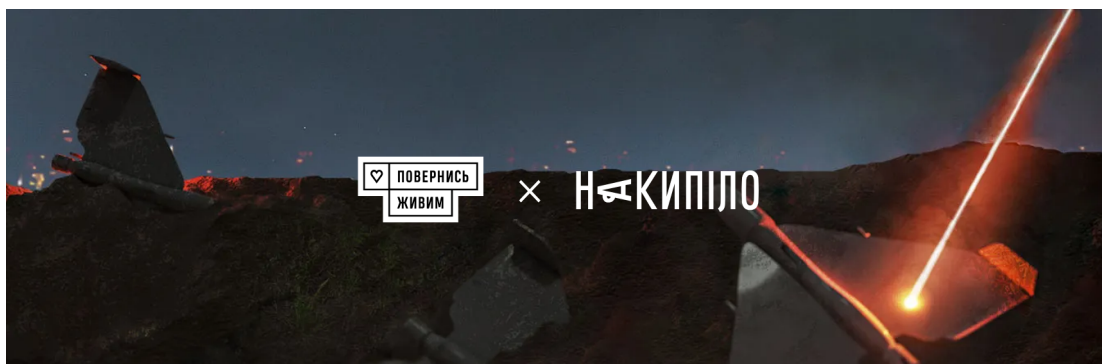

ВІЙНА НОВИНИ — 30 Березня, 2025

Встигнути збити 30 секунд, або Як працює ППО в Харківській області

Анна М'ясникова — Олександр Тітов — 6 хвилин

Чи бачили ви під постами про обстріли Харкова непоодинокі коментарі, в яких звинувачують у прильотах українську

мовляв, то все «криворуке українське ППО» винне? росіяни закидують нас не лише ракетами й «Шахедами», а ще — купою фейків і маніпуляцій. Вони перекладають відповідальність за руйнації на українські сили ППО.

Ми вирішили розібратися, як насправді наше військо та місцеві служби протидіють атакам, з якою швидкістю літають «Шахеда», що найважче в роботі мобільно-вогневих груп і як правоохоронці реєструють випадки руйнувань через падіння уламків збитих снарядів і безпілотників.

Суворая статистика обстрілів Харкова

За перші два місяці 2025 року російські військові атакували Харків 37 разів. Торік місто відчувало 318 ударів. Цього року загарбники частіше атакували місто безпілотниками, а минулого — авіабомбами й ракетами.

За три роки широкомасштабної війни в Харкові та області зареєстровано понад 18 000 кримінальних проваджень, пов'язаних із атаками агресором мирних жителів. Майже кожне з них стосується окремого обстрілу, каже речник Харківської обласної прокуратури Дмитро Чубенко.

За цей час російські війська пошкодили понад 77 500 об'єктів нерухомості в Харкові та області. Зокрема, 37 000 приватних і понад 7 000 багатоповерхових будинків. Ще 1 200 об'єктів — це лікарні, школи, парки та інші будівлі, які належать громадам або державі.

Наслідки російських ударів по Харкову. Фото: Павло Пахоменко, Ігор Лептуга, Анна М'ясникова

Якби росіяни не запускали снаряди їх не потрібно було

Є в місті й пошкодження через уламки збитих безпілотників. Скільки було саме таких випадків — важко сказати. Прокуратура їх окремо не обліковує, адже, за законодавством, відповідальність за них також несе країна-агресорка.

«Звісно, такі ситуації були в Харкові. Це здебільшого стосується пошкоджених і збитих БПЛА, які летіли над містом. Сили оборони здійснюють захист міста, громадян України. Під час збиття БПЛА уламки не можуть просто зникнути десь у повітрі, вони падають на землю. Але звертаю увагу: джерелом і причиною цієї проблеми є саме запуск БПЛА російською федерацією», — пояснює Дмитро Чубенко.

«Окремо руйнування чи вибухи щодо збитого озброєння не обліковуються, оскільки це в будь-якому випадку є воєнним злочином, адже здійснюється запуск цього озброєння з боку російської федерації. В усіх вибухах, руйнуваннях, які спричиняються на території України, винуватцем і порушником міжнародного гуманітарного права є саме рф».

Усі випадки, коли від російських авіабомб, ракет, безпілотників і дронів потерпають люди чи цивільна інфраструктура, правоохоронці реєструють за [статтею 438](#) Кримінального кодексу «Порушення законів та звичаїв війни». У тому числі — якщо пошкодження спричинили уламки збитих снарядів і безпілотників.

«Усі потерпілі, травмовані, власники майна, родичі загиблих потенційно є особами, які зможуть претендувати на репарації (виплати) відповідно до своїх медичних і

напрямку збору доказової бази для міжнародного трибуналу — це судовий процес, де Україна братиме участь як потерпіла сторона.

Тому важливо отримувати відповідні акти від ДСНС, витяги з ЄРДР, залучати себе як потерпілу сторону, якщо ви отримали поранення чи ваше майно пошкоджено. Саме на підставі цих документів, інформації з реєстрів і вашої наявності як потерпілої особи можливо буде в майбутньому отримати виплати з боку рф», — додає речник облпрокуратури.

«Розпізнати повітряну ціль — складна робота»: як працює ППО

Ми поїхали до військових, аби вони розказали, як насправді відбувається захист неба Харкова та області. Оборонець на псевдо «Кіт» керує кулеметним розрахунком, який виявляє і збиває ворожі безпілотики.

«Принцип роботи мобільно-вогневих груп (МВГ) полягає в наступному: ми повинні виявити і знищити ворожу ціль, яка на короткий час заходить в нашу зону ураження. Ми перебуваємо на бойовому чергуванні завжди, засобами розвідки виявляємо цілі. Якщо бачимо, що в наших зонах ураження проходять ворожі цілі, ми повинні їх знищити. Неважливо, куди вони йдуть, нам головне — захистити мирне населення та об'єкти інфраструктури», — розповідає «Кіт».

Аби влучити в безпілотною, кулеметник повинен врахувати низку факторів. За словами військового, найважче в роботі — врахувати ймовірні маршрути безпілотною і вибрати правильну позицію для спостереження та враження цілі.

«Розпізнати повітряну ціль — складна робота. По-перше, його треба виявити візуально: вночі це складніше, ніж удень. Дрон зазвичай підсвічується прожекторами, аби кулеметник бачив ціль. Йому потрібно врахувати дальність до цілі, її швидкість, щоби розрахувати упередження в стрільбі. Аби вразити повітряну ціль, треба врахувати правильне випередження для ведення вогню, бо дрон рухається швидко. Якщо стріляти саме в нього — не влучиш. І на все це дуже мало часу. У кулеметника є не більше 30 секунд, доки ворожа ціль покине зону ураження», — пояснює військовий.

Понад те, війська росії постійно змінюють тактику атак.

«Ворог завжди намагається вирахувати якісь нові маршрути, де немає МВГ, не зникають безпілотники, які він запускає. Також ворог активно користується рельєфом місцевості. Він може пустити безпілотник по якійсь низині, аби його було складно виявити, чи підняти високо вгору на півтора-два кілометри. Це унеможливлює його виявлення і знищення», — додає старший кулеметного розрахунку.

Від околиці до середмістя «Шахед» долітає за хвилину

У Харкові вже рік працює ситуаційний центр, який об'єднав усі екстрені служби міста: надзвичайників, поліцейських, медиків швидкої, газовиків, енергетиків, Сили оборони та безпеки. А ще центр має нову систему відеоспостереження, яка на основі аналітики допомагає виявляти місця прильотів і швидше реагувати на загрозу.

«Зараз час виявлення

15–20 секунд. Ще до того, як будуть телефонувати заявники щодо надзвичайних подій, ми вже знаємо місце влучення. Бачимо в першу чергу оперативну обстановку та розуміємо, які сили й засоби необхідно направляти на місце», — пояснює Богдан Гладких, директор департаменту надзвичайних ситуацій Харківської міської ради.

«Шахеда», які нападники запускають на Харків, здатні летіти зі швидкістю приблизно 180 км/год. Тобто, щохвилини дрон долає приблизно три кілометри. Мова про повітряний простір, де дронам не заважають звивисті дороги й ландшафт, і вони можуть рухатися навпростець. Також у росіян є модифіковані БПЛА, які можуть розвивати швидкість до 250–280 кілометрів. Але поки такі моделі у повітряному просторі Харкова не фіксували, каже Богдан Гладких.

“ «Якщо мова про швидкість 180 км/год, то із Салтівки до центру міста — менше хвилини. Тож вони становлять безпосередню загрозу, коли вже залітають в місто. Тут немає ситуації, що якийсь район безпечний, якийсь — небезпечний. Ми все одно повинні розглядати, що застосування ударних БПЛА може статися в будь-якій частині Харкова», — наголошує директор міського департаменту надзвичайних ситуацій.

Тому важливо одразу реагувати на тривогу: йти в укриття чи принаймні перейти в приміщення, в якому вас від вікна чи зовнішньої стіни будівлі відділятиме дві стіни. За інформацією поліції, у Харкові люди найчастіше отримують поранення від уламків скла, коли перебувають біля вікон у момент вибуху.

«У нас із Силами оборони повністю відпрацьований периметр, коли оголошується тривога по Харкову. Запас у

хвилин на те, щоби людина укрилася. Ми розуміємо, це складно: на третій рік війни люди втомилися. Проте хоча би правила двох стін обов'язково потрібно витримувати», — закликає Богдан Гладких.

Це ж було вже: росія звинувачувала в руйнуваннях українське ППО ще дев'ять років тому

Наратив про недолугість української ППО — не винахід російської пропаганди під час широкомасштабного вторгнення. Такі меседжі лунали ще за часів проведення АТО.

Журналістка, воєнна кореспондентка Марія Малєвська декілька років аналізує російські фейки. Разом із Сашком Бринзою вона веде подкаст «Паблік Ток» на Радіо «Накипіло». У ньому ведучі часто розбирають окремі фейки й тенденції російської пропаганди, а також навчають слухачів інформаційній грамотності.

“ «Наратив, що це Україна обстріляла, що українська ППО винна в загибелі людей і руйнуваннях, я зустрічаю ще з 2015 року, коли ми працювали в Маріуполі після масштабного обстрілу мікрорайону "Східний". Тоді загинула 31 людина, понад 100 були поранені. З початком повномасштабного вторгнення цей наратив отримав друге і вже повноцінне життя», — розповідає медійниця.

Марія пригадує наслідки влучання по багатоповерхівці на вулиці Біблика в Харкові. 30 серпня 2024 року російська армія масовано обстріляла місто. Одна з авіабомб зруйнувала верхні поверхи висотки і спричинила пожежу.

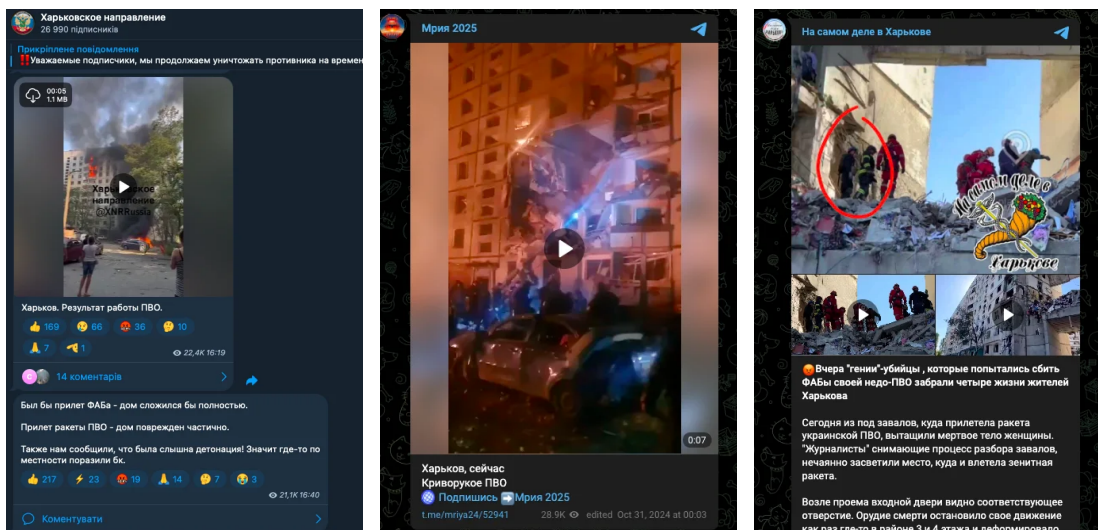
**Обстріляна багатоповерхівка на вулиці Бібліка, 30 серпня 2024 року.
Фото: Ігор Лептуга**

«Я пам'ятаю, як приїхала на місце: купа людей, усі в стресі, йдуть рятувальні роботи, тліє висотка. Періодично лунає сирена, рятувальникам кричать: "Повітря!" — і ми лягаємо чи ховаємося кудись у підвалах. Тоді під відео, які ми виставили з місця, набігла купа росіян і написала, що це спрацювала українська ППО. Самі себе, мовляв, обстрілюють. Багато разів я це чула», — розповідає журналістка.

За її словами, анонімні пабліки часто використовують наратив про українське ППО під час обстрілів із масовими жертвами або значними руйнуваннями.

А ось ще приклади з пропагандистських каналів, які перекладають відповідальність за обстріли на українське військо.

Як відповідати на закиди про «криворукість» ППО?

Марія Малєвська зазначає:

“

«ППО — це теж ракети, тому легко звинувачувати бійців української протиповітряної оборони, що ракета влучила в якийсь житловий будинок. Що я зазвичай відповідаю, коли мене запитують: “А як говорити з людьми, які повірили та відстоюють цей наратив?”. Поставте дуже просте питання: чому тоді українське ППО раніше не обстрілювали житлові будинки у Дніпрі, у Харкові, в Одесі й далі за списком?».

**СТАВАЙТЕ ЧАСТИНОЮ СПІЛЬНОТИ
«НАКИПІЛО» —
ПІДТРИМАЙТЕ СВОЄ МЕДІА**

